

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No.101957

V E R T R O U W E L I J KMaandoverzicht no. 10 okt. '57(Tijdvak 1-10-'57-31-10-'57)I N H O U D.

I.	<u>Communisme Internationaal.</u>	blz. 1 - 9
	De vervanging van maarschalk Zjoekow als minister van defensie der USSR door maarschalk Malinowski	1
	Chroestsjow pers-interview van 7-10-57	1 - 3
	Tegengestelde aspecten van de Sowjet-Russische buitenlandse politiek.	3 - 5
	Moskou over de onaantastbare kern van het marxisme-leninisme	5 - 6
	Mogelijke contacten op regionale basis der communistische partijen.	8 - 9
II.	<u>Activiteiten van de CPN en haar hulporganisaties.</u>	9 - 27
	Het conflict in het partijbestuur; nog steeds geen verzoeming	9
	Veel gedokter aan partijbestuursresolutie van 10 oktober 1957.	9 - 13
	Brief van de CPSU aan de PvdA; "Waarheid"-kritiek op het aan Moskou gegeven "negatieve" antwoord	13
	Drie delegaties uit Nederland naar de Sowjet-Unie ter gelegenheid van de herdenking van de Oktober-revolutie 1917	14
	Komende receptie in de Sowjet-Ambassade te 's-Gravenhage	14
	De "vrijdagkrant" van het CPN-dagblad; uitwerking van colportage- en abonnee-wervingsplannen.	14 - 15
	Enige bedrijvigheid van communistische vriendschapsorganisaties	16
	Gewestelijke contactdagen en een landelijke conferentie der Nederlandse Vrouwen Beweging	16 - 17
	Jongste ontwikkeling in de wereldvredebeweging, recent overleg te Lausanne	17 - 19
	Handtekeningenactie van de Nederlandse Vredesraad nog niet hervat.	19

Pogingen om het zogenaamde militaire werk van het ANJV te verbeteren.	19 - 21
De EVC-delegatie naar het 4e WVV-congres te Leipzig (4-15 oktober '57).	23
De propagandistische opzet van Leipzig; dienstbetoon aan de Sowjet-Unie.	21 - 23
B.BRANDSEN, algemeen-secretaris EVC, herkozen als een der WVV vice-presidenten.	25

III. Activiteiten van Indonesiërs etc. 27 - 28

Studentenconferentie in meerderheid tegen communistisch propagandabetoog	27
Omstreden "Nationale Raad" der Ambonezen in Nederland	27

Agenda.

Overzicht stakingen oktober 1957.

* * *

HOOFDSTUK I - COMMUNISME INTERNATIONAAL.

De Sowjet-Unie.

Nieuwe interne spanningen.

Wederom is de aandacht van de wereld toegespitst op een mutatie in de leiding van de USSR. Op zaterdag 26 oktober heeft de Sowjet-pers terloops de vervanging van maarschalk Zjoekow als minister van defensie door maarschalk Malinowski bekend gemaakt. Zjoekow was juist per vliegtuig teruggekeerd van een officieel bezoek aan Zuid-Slavië en Albanië en werd op het vliegveld te Moskou door Sowjet-militaire leiders, onder wie zijn opvolger, verwelkomd.

De eerste berichten over de positie van Zjoekow duiden op een zekere politieke opwinding. Na de ontheffing van de maarschalk uit zijn regeringsfunctie - door het Presidium van de Opperste Sowjet - kwam het Centraal Comité van de CPSU op maandag 28 oktober j.l. in langdurige zitting bijeen o.a. ter bespreking van Zjoekow's positie in de partij.

De officiële organen van de Sowjet-Russische strijdkrachten bereidden hun lezers voor op de verwijten van de partij tegen "ongenoemde" militaire leiders, die het partijwerk in de strijdkrachten hadden onderschat.

Tezelfdertijd heeft het officiële dagblad van de CPSU erop aangedrongen de eenheid van de partij te versterken, een meestal onheilspellende vermaning en doorgaans een vingerwijzing voor op til zijnde beslissingen van belang. In januari 1955 leidde de "Prawda" op soortgelijke wijze het terugtreden van Malenkow als voorzitter van de Raad van Ministers der Sowjet-Unie in.

Dezelfde procedure werd gevolgd bij het optreden tegen de "anti-partijgroep" van Molotow, Malenkow e.a. in juni j.l. Vooruitlopende op te verwachten besluiten van het Centraal Comité der CPSU meldden enkele Moskouse dagbladcorrespondenten dat maarschalk Zjoekow ook als lid van het Partij Presidium zou worden afgezet.

Vlak voor de Zjoekow-affaire openbaar werd was de spanning in het Midden-Oosten hoog opgelopen. Op 7 oktober 1957 had N.S.Chroest-sjow een uitvoerig interview toegestaan aan James Reston van de "New York Times".

Tegenover deze vooraanstaande medewerker van het grote Amerikaanse dagblad weidde de Russische partijsecretaris in bijzonder scherpe bewoordingen uit over zogenaamde Amerikaanse plannen voor het overvallen van een onafhankelijke staat, de Syrische Republiek. In opdracht van staatssecretaris Foster Dulles en andere leidende persoonlijkheden der Amerikaanse regering had de USA-diplomaat Henderson, volgens Chroestsjow, eerst getracht om een overval van Arabische landen op Syrië te organiseren. Deze poging zou zonder succes zijn gebleven waarna de aandacht van de imperialisten zich op Turkije concentreerde, opdat dit land Syrië zou overvallen. Chroestsjow deelde in dit verband nog mede, dat de Turkse regering haar troepen aan de Syrische grens had samengetrokken. Dit voorbeeld bewees opnieuw, aldus betoogde Chroestsjow tegen Reston, dat de imperialistische krachten bereid zijn tot iedere misdaad en tot iedere leugen om hun beoogde doelen te bereiken.

In de avond van dinsdag 29-10-57 verscheen partijsecretaris Chroestsjow, vergezeld van premier Boelganin en vice-premier Mikojan, geheel onverwacht op een ontvangst ter Turkse Ambassade in Moskou, gegeven ter gelegenheid van Turkije's nationale feestdag. De aanwezigheid van dit Russische driemanschap was een belangrijke politieke gebeurtenis, temeer waar Chroestsjow het deed voorkomen alsof hij de strijdbijl tegen Turkije weer had begraven. Hij verklaarde onder meer, dat de spanning in het Midden-Oosten aanzienlijk was verminderd. Chroestsjow deelde zijn gastheren mede, dat zijn bezoek als een vredesgebaar moest worden beschouwd. Hij bracht verschillende heildronken op de vrede uit, waaronder ook een met de ambassadeur van de Verenigde Staten.

Door aanwezige journalisten gevraagd naar de toekomst van maarschalk Zjoekow antwoordde Chroestsjow, dat de maarschalk een andere functie zal krijgen, "in overeenstemming met zijn kennis en hoedanigheden". Daarentrent zouden echter eerst later mededelingen worden gedaan, aldus de partijsecretaris.

Een woordvoerder van het Britse Ministerie van Buitenlandse Zaken leverde commentaar op Chroestsjow's gewijzigde visie t.a.v. de toestand in het Midden-Oosten. Vermengd met een vluegje sarcasme uitte deze spreker er zijn vreugde over, dat de Sowjet-Unie na andere landen nu dus ook kennelijk tot het inzicht was gekomen, dat de spanning tussen Turkije en Syrië in hoofdzaak het produkt van opgeschroefde

propaganda was.

"Strijd om de macht".

Geruime tijd voordat zich de jongste verschijnselen van onenigheid in het Kremlin aftekenden, heeft Allen W. Dulles, het hoofd van de Amerikaanse buitenlandse inlichtingendienst (CIA), in een te San Francisco gehouden voordracht een mogelijk spoedig uitbreken van een nieuwe machtsstrijd onder de topfiguren van de Sowjet-Unie voorspeld. Rusland, zo zeide deze hoge functionaris op 20 september j.l., toont heden ten dage een reeks tegenstellingen. Chroestsjow, de machtigste figuur, had zich z.i. diep verward in buitenlandse avonturen, speciaal in het Midden-Oosten, deels om de aandacht af te leiden van problemen in het eigen land en in de satellietstaten. Naar de mening van Allen Dulles levert de Sowjet-Unie voor de vrije wereld minder gevaar op in ideologisch dan in technologisch opzicht. Ten aanzien van het laatste neemt de Sowjet-macht nog steeds toe. Het communisme spreekt, volgens Dulles, geestelijk het sterkst aan bij de volkeren der onder-ontwikkelde gebieden, die er nog geen praktijk-ervaring mee hebben opgedaan.

Uitwendend over de thans ten uitvoer gebrachte decentralisatie-projecten in Rusland zeide het hoofd van de CIA slechts twee leden van het CPSU-presidium in de gelegenheid te zien om werkelijke invloed uit te oefenen: enerzijds Chroestsjow als beheerder van het totale partij-apparaat en anderszijds de militaire macht, vertegenwoordigd in de persoon van maarschalk Zjoekow.

Het grillige Kremlin.

Na het uitschakelen van de "anti-partijgroep", eind juni '57, verbeidden sommige waarnemers in het Westen - evenals Belgrado en Warschau - een algemene ontspanning in het buitenlandse beleid der Sowjet-Unie. Zij baseerden deze optimistische verwachtingen o.m. op het aan Molotow c.s. gemaakte verwijt, dat de groep zich tegen de politiek van vreedzame coëxistentie had verzet. Nochtans ging Moskou zeer kort daarop de minder verzoenlijke kant op. Daarbij leidde een strijdlustige zelfverzekerdheid tot een verscherpt ageren tegen het zogenaamde imperialistische gevaar. Ook deze tactiek ver-

toonde schommelingen.

Een bevoegd commentator als Harry Schwarz heeft er in de N.Y. Times van 29-9-57 een aantal van opgesomd. Hij onderscheidt "zeer harde" en "mildere" aspecten. Tot de "harde" aspecten rekent Schwarz het mislukken van de Londense ontwapeningsconferentie als gevolg van Sowjet-weerbarstigheid en het aankondigen van een geslaagde Russische proef met een intercontinentaal raketwapen. (In verband met de Sowjet-raketproeven had de Sowjet-Russische luchtmaarschalk K.A. Vershinin, voor het geval Amerika een oorlog zou beginnen, de Verenigde Staten met algehele vernietiging bedreigd).

De toestand in het Midden-Oosten, zo tekent Schwarz verder aan, verslechterde doordat Moskou uiterst linkse elementen in Syrië aanmoedigde en steunde en voorts wapens verscheepte naar Egypte en Jemen. Dan nog richtte de Sowjet-Russische minister van buitenlandse zaken, Andrej Gromyko, openlijke dreigementen aan het adres van Turkije. Daar was verder de anti-Adenauer campagne van een in Oost-Duitsland rondtrekkende, agressieve Chroestsjow, die de Bondskanselier met Hitler vergeleek, een ongewone inmenging in de West-Duitse verkiezingscampagne, die toen aan de gang was.

Moskou heeft op grote schaal en systematisch geageerd tegen het aan de Russische leiders zeer onwelgevallige rapport dat een speciale UNO-commissie had opgesteld over de opstand in Hongarije van oktober/november 1956.

De troebelen van Little Rock en elders in de Verenigde Staten - het rassenprobleem en de strijd om de school-integratie - had de Sowjet-Unie aangegrepen voor het voeren van een wereld-omvattende anti-Amerikaanse propaganda.

Als "mildere" factoren stonden daar, volgens Schwarz, tegenover een verbeterde relatie tussen Moskou en Belgrado na de heftige politieke meningsverschillen van eind 1956 en begin 1957. Aan Joegoslavië werden nog niet lang geleden grote Sowjet-credieten toegezegd.

Na de mislukking van de ontwapeningsbesprekingen in Londen deelde minister Gromyko in de Verenigde Naties mede, dat de USSR op zijn minst de ontwapeningsonderhandelingen wil voortzetten. De Sowjet-regering had nog ingestemd met het openen van besprekingen om met de Verenigde Staten radio- en televisieprogramma's, personen en voorlichtingsmateriaal uit te wisselen. Ook bewilligde Moskou in het verlenen van enige economische hulp aan Turkije. Tot zover

- enige -

enige schaduw- en lichtzijden, opgemerkt door Harry Schwarz.

Zoals hiervoren reeds vermeld heeft de Russische partijsecretaris nadien in het op 7 oktober j.l. aan James Reston toegestane pers-interview heftig tegen Turkije als Amerikaans "instrument van agressie" geageerd. In combinatie daarmee verzond Chroestsjow namens het Centraal Comité der CPSU een aantal brieven aan vooraanstaande socialistische partijbestuurders in enige landen. Een desbetreffend epistel, gericht aan de voorzitter van de (Nederlandse) Partij van de Arbeid, bereikte de geadresseerde, naar vermeld is, door bemiddeling van de Sowjet-Ambassade te 's-Gravenhage. In dit rondschrijven is aan de socialistische partijleiders verzocht alles te doen om agressie in het Midden-Oosten te helpen verijdelen en de vrede te redden.

Uit mededelingen in de westerse pers is naderhand gebleken, dat over het geheel de geadresseerden - in hun van toon en inhoud onderling zeer uiteenlopende antwoorden - afwijzend staan tegenover deze propagandistische actie van het Centraal Comité der CPSU.

Onaantastbare kern van het communisme.

In het vorige maandoverzicht werd vrij uitvoerig ingegaan op de stellingen van het C.C. der CPSU, uitgegeven naar aanleiding van de veertigste verjaardag der Russische Oktoberrevolutie. Vooral hoofdstuk VII, het afsluitende gedeelte van dit uitvoerige geschrift, verdient enige nadere aandacht omdat daarin een opsomming voorkomt van die algemene eigenschappen en wetmatigheden van het "socialisme", waaraan de communisten over de gehele wereld niet mogen tornen. Dit "onherroepelijke minimum" houdt o.m. in: het veroveren van de politieke macht door de arbeidersklasse; het instellen van de dictatuur van het proletariaat waarbij de partij als voorhoede optreedt; de geleidelijke socialistische omvorming van de landbouw; het versterken van de socialistische staat en het ontwikkelen van de socialistische democratie; het verdedigen van de verworvenheden van het socialisme tegen aanvallen van de klassevijanden van buitenaf en van binnenuit; het versterken van het proletarisch internationalisme, de solidariteit van de arbeidersklasse, strijdend voor de overwinning van de denkbeelden van het socialisme en het communisme.

Na de hiervoren slechts in beknopte vorm weergegeven "onaantastbare kern" van het communisme wordt in de stellingen met klem gewaarschuwd tegen resp. het imperialisme, "het zogenaamde nationaal-communisme" en tegen de verspreiding van revisionistische ideeën en praktijken van allerlei aard, "aangetroffen binnen de communistische partijen".

Bij de algemene waarschuwing tegen het revisionisme wordt erkend, dat momenteel ook weifelende communisten zijn beïnvloed door "de burgerlijke reformistische ideologie van de rechtse socialistten".

De hardere koers.

De verscherpte campagne tegen het imperialisme, revisionisme en wat dies meer zij houdt nauw verband met de gezagscrisis die sedert "Hongarije" is gerezen in alle landen waar communisten aan de macht zijn. De leiders zijn zich scherper dan ooit bewust, dat hun positie wankeler zal worden naarmate zij een aantasting van de harde kern van het communisme zouden toelaten.

De Chroestsjows, de Ulbrichts, de Kadars, de Tito's en de Gomulka's zijn allen ter handhaving van hun macht gedwongen om gemeenschappelijk front te maken tegen verdere pogingen tot het ondermijnen van de voorhoede-positie der communistische partij.

De reeds vroeger geconstateerde verstrakking in het optreden van de communistische leiders richtte zich de laatste maanden vooral tegen de oppositionele krachten in het binnenland, wier streven wordt gevreesd, omdat het zou kunnen uitlopen op het breken van het communistische monopolie. Het bestrijden van deze oppositie kwam o.m. tot uiting in negatieve maatregelen zoals de veroordeling van Milovan Djilas, de auteur van het boek "De nieuwe klasse", tot zeven jaar gevangenisstraf (Joegoslavië); het definitieve verbod van het te Warschau uitgegeven invloedrijke blad "Po Prostu", oorspronkelijk alleen een studentenorgaan (Polen); de verscherpte partij- en politieke terreur van het Kadar-regime, o.m. uit beduchtheid voor massademonstraties op de eerste verjaardag van de volksopstand (Hongarije).

Inmiddels heeft Wladislaw Gomulka een zeer ingrijpende zuivering van de Poolse Verenigde Arbeiderspartij, i.c. de communistische partij van het land, aangekondigd. Hij acht het verwijderen van een groot aantal corrupte, dogmatische en revisionistische elementen noodzakelijk voor een herstel van het innige contact tussen partij

en massa. Het voor december a.s. geconvoceerde partijcongres is met het oog op het uitvoeren van deze zuivering naar latere datum verschoven.

De Liga van Joegoslavische Communisten zou in november 1957 haar partijcongres houden. Zonder dat hiervoor zwaarwegende motieven zijn aangevoerd is ook deze beraadslaging tot nader order afgelast.

Het is geenszins onmogelijk, dat maarschalk Tito thans de afloop en de uitwerking van de jongste crisis in Moskou, die in de kwestie-Zjoekow aan de dag is getreden, wenst af te wachten. De Russische minister van defensie had, zoals bekend, nog aan de vooravond van zijn verwijdering uit de regering besprekingen in Joegoslavië en Albanië gevoerd. Tito heeft mogelijk op het ontslag van Zjoekow in protesterende zin gereageerd door het afzeggen van zijn persoonlijke komst naar Moskou aan het hoofd van een Zuid-Slavische delegatie in verband met de viering van de veertigste verjaardag der Russische Oktoberrevolutie. Formeel zijn voor dit afwezig zijn gezondheidsredenen vermeld. Tito is lijdende aan jicht.

Een politiek patroon.

Met het nodige voorbehoud zou kunnen worden gesteld, dat er langzamerhand een bepaald algemeen patroon is te onderscheiden in de relaties van de Sowjet-Unie - onder Chroestsjow en zijn medewerkers - met de satellieten en Joegoslavië. Het is niet onwaarschijnlijk, dat Moskou consequenter dan voorheen naar het ten uitvoer leggen van de "historische beslissingen" van het XXste CPSU-congres zal streven. Mogelijk wordt daarbij ook aan de "destalinisatie" verdere aandacht besteed, zij het meer omzichtig dan in het midden van 1956 het geval is geweest. Het is, zo al niet typerend op zijn minst opvallend, dat het op de Russische buitenlandse politiek gespecialiseerde Sowjet-weekblad "Nieuwe Tijd", verschijnend in negen talen, de figuur Stalin volstrekt heeft genegeerd in een speciaal nummer ter gelegenheid van de komende veertigste herdenking van de Oktoberrevolutie 1917.

Het sluiten van de "socialistische gelederen", waarover in het vorige maandoverzicht iets is gezegd, wordt onder de hiervoren weergegeven omstandigheden misschien meer aanvaardbaar, o.a. voor de politieke leiders in Polen en Joegoslavië.

Belgrado heeft in zekere zin van zijn positieve instelling terzake blijk gegeven, zij het dan voornamelijk op het terrein van de buitenlandse politiek. Na in september 1957 bij het overleg met Gomulka de onherroepelijkheid van de Oder-Neisselijn als definitieve westgrens van Polen te hebben onderschreven, heeft maarschalk Tito in oktober daarop volgend het communistische bewind in Oost-Duitsland diplomatiek erkend. Voor Bonn werd dit aanleiding de diplomatieke relaties met Belgrado te verbreken. Joegoslavië zegt zulks te betreuren en verzekerde intussen niets liever te wensen dan een nog verdere verdieping van de internationale vriendschappelijke verhoudingen, ook met het Westen. Het regime te Belgrado is in de huidige situatie kennelijk beducht voor stopzetting van de economische en militaire hulp, vooral van de kant van Amerika.

Wat het sluiten van de "socialistische gelederen" - hier voorgaand aangeduid - betreft, valt nog dit te zeggen:

Uiteindelijk acht Moskou het, zoals de "revolutie-thesen" leren, noodzakelijk dat alle communisten, ongeacht herkomst en nationaliteit, verplicht zijn een aantal grondwaarheden van het marxistisch-leninistische stelsel niet alleen onaangetast te laten maar ook loyaal in de praktijk toe te passen.

Het schijnt dat Moskou - althans onder het politieke gezag van Chroestsjow - er slechts onder die voorwaarde vrede mee heeft, dat de communistische partijen zich aanpassen aan hun eigen nationale omstandigheden. Deze methode van werken zou er toe kunnen leiden, dat sommige communistische partijen een nauwer onderling contact op regionale basis leggen en onderhouden.

Bij dit alles moet de eerste en de laatste zorg van de communistische machthebbers in het Kremlin wel zijn om "contra-revolutionaire" ontwikkelingen, zoals deze zich nu een jaar geleden in Hongarije voordeden, te voorkomen. Vandaar de strijd op het breedste front tegen een afglijden naar het revisionisme en andere ideologische afwijkingen.

* * *

HOOFDSTUK II - ACTIVITEITEN VAN DE CPN EN HAAR HULPORGANISATIES.

De CPN.

Het conflict in het partijbestuur.

De strijd in de boezem van het partijbestuur - zie voorgaande maandoverzichten - werd voortgezet in enkele begin oktober gehouden vergaderingen van dit bestuur, waarbij de partijen nog steeds zeer vijandig tegenover elkaar stonden.

Resolutie van 10-10-'57.

Reeds in de partijbestuurszitting van eind september had Paul de GROOT een ontwerp-resolutie ingediend, die moest dienen om de reorganisatie van de partijleiding voor de leden der CPN te verklaren. Wederom zouden daarin scherpe beschuldigingen gericht zijn aan het adres van een of meer partijbestuursleden, in het bijzonder aan de EVC-secretaris Bertus BRANDSEN. Het verzet tegen dit concept moet om die reden zulke vormen hebben aangenomen, dat De GROOT het raadzaam achtte de ontwerp-resolutie terug te nemen.

In zijn zitting van 10 oktober 1957 nam het partijbestuur tenslotte een uitvoerige resolutie aan, onder het opschrift: "Over het werk van het partijbestuur sinds het 18e congres (1956)", gepubliceerd in "De Waarheid" van 19 oktober j.l. Kennelijk is aan het oorspronkelijke ontwerp nogal gedokterd. Gezien het tijdverloop van negen dagen tussen het aanvaarden en het publiceren van de resolutie is er waarschijnlijk ook na de bestuurszitting nog veel aan de tekst geschaafd. Deze draagt een zodanig compromis-karakter, dat de inhoud vaag en onduidelijk is geworden. Over het conflict in het partijbestuur wordt niet gerept. De resolutie bevat geen enkele rechtstreeks tegen BRANDSEN gerichte passage, blijkbaar het resultaat van de oppositie daartegen.

De tekst bevat herhaaldelijk de erkenning dat de werkwijze, zoals die na het 18e congres door het partijbestuur werd vastgesteld, onjuist is gebleken. Het partijbestuur erkent een ernstige fout gemaakt te hebben maar spreekt zich in de resolutie niet duidelijk over de aard ervan uit.

Commentaar op enkele belangrijke passages.

Hier volgend is een aantal passages van belang uit de resolutie overgenomen, met aansluitend opmerkingen dzz.:

1. De reactie heeft geen middel onbeproefd gelaten om de leden van de partij tegen het partijbestuur op te hitsen en de kameraden, die de voornaamste verantwoordelijkheid dragen te bekladden.

Hier moet de indruk worden gewekt alsof zij, die zich tegen De GROOT uitspraken onder invloed staan van de vijanden van het communisme. De algemene secretaris zocht onder de oppositie degene, die de redactie van "Het Vrije Volk" en van "De Volkskrant" de gegevens heeft verstrekt over de onenigheid in het partijbestuur, in deze bladen op 22 en 23 juli 1957 gepubliceerd.

Frits REUTER heeft zich bij voorbaat trachten te wapenen tegen een eventuele beschuldiging dienaangaande. In een vergadering van de hoofdbesturen van de bij de EVC aangesloten bonden dd. 14-9-'57 liet hij zich ongeveer als volgt uit:

Wij zijn in staat om zelfstandig, zonder raadgevingen van Volkskrant of Vrije Volk onze positie te bepalen "Zij (de klassevijanden) zinnen op nieuwe middelen om de EVC te treffen. Een van die middelen denken zij gevonden te hebben in publicaties in Het Vrije Volk en De Volkskrant".

2. Het partijbestuur gaf in zijn resolutie van december 1956 de juiste weg aan met de leuze van de eenheid van actie van onderop en de vorming van comité's van actie uit arbeiders van alle vakorganisaties.

In de loop van 1956 was bij de CPN ernstige ontstemming gegroeid over wat men noemde de tekortkomingen van de EVC. Deze vakcentrale bleek niet bij machte en ten dele niet bereid links en rechts arbeidsconflicten te forceren. Het toenmalige partijbestuur (1956) had zelfs een plan ter voorlopige discussie gesteld om de EVC te likwideren. Het moest wegens het daartegen gerezen verzet worden teruggenomen.

Na de Russische gewapende interventie in Hongarije, die de EVC veel leden kostte, won bij de EVC-leiding de gedachte veld, dat de vakbeweging zich meer van de partij moest distantiëren. De GROOT en het dagelijks bestuur der CPN reageerden hierop door zich nog nadrukkelijker dan voorheen met de EVC en het werk in de bedrijven bezig te houden. Derhalve kwam het partijbestuur in december 1956 met een resolutie, waarin de vooroorlogse leuze "eenheid van onderop" van het stof werd ontdaan. Aanbevolen werd de vorming van actiecomité's uit arbeiders van alle vakorganisaties. De leiding van de EVC heeft een en ander als een diskwalificatie van haar werk opgenomen, als hoedanig deze resolutie ook bedoeld was.

3. De in het partijbestuur ingestelde werkwijze (het partijbestuur beslissend in alle partijzaken, het dagelijks bestuur alleen een uitvoerende taak) heeft niet tot verbetering van het werk geleid. Zij heeft het optreden van het partijbestuur tegen afwijkingen van de partijpolitiek en tegen handelingen die schadelijk waren voor zijn collectiviteit bemoeilijkt.

Tot 27 september 1957 maakte het partijbestuur als collectief de leiding van de partij uit. De GROOT had na oktober 1956 te kennen gegeven zich meer als algemeen toezichthouder op de achtergrond te zullen bewegen. Daardoor konden de partijbestuursleden een sterkere en van Paul de GROOT meer onafhankelijke positie innemen, dan tevoren het geval was geweest. De jongste wijziging heeft echter de directe leiding van de CPN aan het partijbestuur onttrokken. Weshalve de positie van REUTER, BRANDSEN, GORTZAK, LIPS-ODINOT en GEUGJES zwakker is geworden. Alleen Gerben WAGENAAR, die naar verluidt vrij ver aan de eisen van Paul de GROOT is tegemoet gekomen, heeft een plaats gekregen in het college - het dagelijks bestuur - dat thans met de werkelijke leiding van de CPN belast is. Aldus zijn de opposanten ter zijde gesteld, die blijkens een passage uit de jongste resolutie, "het optreden van het partijbestuur tegen de afwijkingen van de partijpolitiek en tegen handelingen schadelijk voor de collectiviteit bemoeilijkten". Wanneer in deze laatste zin voor "het partijbestuur" wordt gelezen "Paul de GROOT en de hem toegewijde medewerkers uit het dagelijks bestuur" wordt de bedoeling van de passage het dichtst benaderd.

4. In de tegenwoordige tijd hebben het partijbestuur en het dagelijks bestuur tot bijzondere taak de ideologische en organisatorische eenheid van de partij en de collectiviteit van al zijn besturen te versterken.

Dit onderdeel van de resolutie bevat het vermaan aan de oppositie om de collectiviteit te bewaren d.w.z. geen van het standpunt van Paul de GROOT afwijkende mening te verkondigen. Het houdt tevens de bedreiging in, dat tegen dergelijke afwijkingen zal worden opgetreden.

5. Onder druk van de verscherpte koude oorlog en de ernstige belemmering van de partij-activiteit door de reactie, ontstaat het gevaar van terugwijken voor de vijand, van twijfel aan de partijbeginselen en -politiek, welke zich vaak uiten in beginselloze kritiek, die onder valse vlag van "vrijheid van mening" vaart. Het marxisme-leninisme betitelt deze neiging als rechts-opportunisme. Aan de andere kant ontstaat de neiging tot het mechanisch willen door-drijven van de partijpolitiek en de partijbesluiten zonder met de praktijk rekening te houden, of door middel van de methode van commanderen. Het marxisme-leninisme betitelt deze neiging als dogmatisme.

In de met zoveel moeite en gemanoeuvreeer tot standgekomen resolutie mocht een aanhaling uit de catechismus van de marxistisch-leninistische leer niet ontbreken. Bedektelijk wordt de oppositie hier van "rechts-opportunisme" beschuldigd. De GROOT en zijn aanhang oefenen enige zelfkritiek uit door nadrukkelijk het dogmatisme af te zweren.

6. Het partijbestuur moet er krachtig de hand aan houden, dat de discussie binnen het raam der partij blijft en onder leiding van de besturen in de daarvoor bestemde zittingen en vergaderingen wordt gevoerd. Discussie en overtuiging moeten gepaard gaan aan onvoorwaardelijke uitvoering van de door de meerderheid genomen besluiten.

Hierin ligt het zwaartepunt van de verwijten aan de oppositie opgesloten n.l. de beschuldiging dat zij zich met fractievorming heeft beziggehouden, hetgeen in strijd is met het principe van het democratisch centralisme. De opposanten in het partijbestuur onderhielden, zo is bekend, tussen de zittingen nauw contact met elkaar en overlegden vooraf omtrent de te volgen gedragslijn. In de loop van de zomer had Bertus BRANDSEN de kwestie van de onenigheid in het partijbestuur besproken in een zitting van het Verbondsbestuur der EVC. Lagere bestuurders van de EVC bleken, naar vastgesteld kon worden, beter met het conflict op de hoogte te zijn dan het partijkader.

7. Persoonlijke handelingen waardoor het werk van het partijbestuur en het partijwerk in het algemeen gedesorganiseerd worden, kunnen niet worden geduld, evenmin als beginselloze kritiek.

Niet toegestaan kan worden, dat de autoriteit van het partijbestuur en zijn leidende kameraden aangetast wordt.

Deze passage is niet alleen gericht tegen de oppositie binnen het partijbestuur, maar tevens tegen die functionarissen daarbuiten, die in de laatste tijd kritiek op de persoon van de algemeen secretaris uitoefenden. In de partijgelederen bestaat een groeiende aversie tegen Paul de GROOT. De tegen hem uitgebrachte kritiek wordt als beginselloos en niet-toelaatbaar gebrandmerkt.

De resolutie van 10 oktober 1957 moet gezien worden als een nieuwe fase in de ontwikkeling van het conflict in de leiding van de CPN. De tegenstellingen zijn er uiteraard niet door opgeheven. Zonder twijfel zal de algemeen secretaris wel op alle manieren trachten de oppositie verder terug te dringen.

Brief uit Moskou aan de PvdA.

Een aantal socialistische partijen van landen, die bij de Noord Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO) aangesloten zijn, ontving van het Centraal Comité van de CPSU een schrijven. Daarin is o.m. een klemmend beroep gedaan om het gebruik van geweld als middel tot regeling van de hangende problemen in het Midden-Oosten vastberaden te veroordelen. (Zie ook hoofdstuk I van dit overzicht). Met grote instemming werd deze oproep in "De Waarheid" van 16 oktober gepubliceerd. Het afwijzende antwoord van de PvdA waarin gesteld was dat het juist het Russische optreden was dat de vrede bedreigde, kon het CPN-blad uiteraard minder behagen. In verschillende nummers werd daar scherpe kritiek op gegeven. Bovendien eiste "De Waarheid" publicatie van de volledige tekst van de brief in de socialistische pers, daarbij suggererend dat de leden van de PvdA, als zij hiervan kennis genomen zouden hebben, tegen het negatieve antwoord van het partijbestuur in verzet zouden komen.

"De Waarheid" van 28-10-'57 deelde mee, dat de PvdA aan deze "eis" voldaan had door een publicatie van de brief in het weekblad "Paraat". Tevreden was "De Waarheid" hiermede nog geenszins.

De brief had, volgens de redactie, ook in de socialistische dagbladen afgedrukt moeten worden.

Verder maakte het CPN-dagblad er zich boos over dat in "Paraat" de tekst van de brief, zoals de PvdA die uit Moskou ontvangen had, letterlijk was overgenomen. De brief was namelijk in gebrekkig Nederlands gesteld. Volgens "De Waarheid" bleek uit het feit dat men in Moskou de brief in het Nederlands vertaald had, hoe men zich daar de moeite getroost de talen van kleine volken te leren teneinde tot beter begrip met hen te komen. Verder moest deze vertaling, aldus het CPN-blad, ook als een uiting van beleefdheid van het Centraal Comité van de CPSU jegens het PvdA-bestuur beschouwd worden. Daarenboven beweerde "De Waarheid" dat de Sowjet-ambassade in Den Haag een voortreffelijke vertaling van het schrijven aan de PvdA had toegezonden.

Viering 40ste verjaardag Oktoberrevolutie.

Voor zover bekend zullen er dit jaar drie delegaties uit Nederland naar Moskou gaan, om deel te nemen aan de herdenking van de 40ste verjaardag der Russische Oktoberrevolutie, t.w. een afvaardiging van twee personen namens de CPN, van vijf namens de Vereniging "Nederland-USSR" en van drie voor de EVC.

De CPN zal, wat opmerkelijk is, slechts door twee personen n.l. de algemeen secretaris Paul de GROOT en de partijvoorzitter Gerben WAGENAAR vertegenwoordigd worden. In partijkringen is over deze verhoudingsgewijs kleine CPN-delegatie ontstemming gerezen.

Voor wat de viering van de verjaardag in Nederland betreft ligt het in de bedoeling van de Russische Ambassade te 's-Gravenhage dit jaar ook arbeiders in de gelegenheid te stellen de door haar te houden officiële ontvangst bij te wonen. Het CPN-partijbestuur, dat vermoedelijk met de samenstelling van deze arbeidersdelegatie bemoeienis heeft, stelt pogingen in het werk om ook andersdenkenden, zoals NVV-ers, voor deze receptie te interesseren.

De "grotere" vrijdagkrant.

In een partijbestuurszitting van begin oktober 1957 werd de laatste hand gelegd aan een project, waaraan Harry VERHEY - thans 2e algemeen secretaris - sedert enige tijd heeft gewerkt. VERHEY heeft gestalte gegeven aan de wensen in de punten 3 en 5 van de in juli 1957 uitgegeven resolutie over de pers neergelegd. Het aantal pagina's van de vrijdag-oplage van "De Waarheid" zal worden uitgebreid. Op de vrijdagen zullen de kranten voor Amsterdam en die voor de rest van het land per nummer resp. 10 en 8 pagina's omvatten.

Voor de in dit opzicht toch al niet verwende abonnees is dit een onverwachte toegift. Door een krachtige colportage zowel op straat als bij de bedrijven, kunnen, naar de mening van de partijleiding, de zo dringend nodige nieuwe abonnees worden geworven.

De totale oplage-cijfers van "De Waarheid" geven nog steeds reden tot bezorgdheid en naar het schijnt heeft de partij met de op het jongste Waarheid-zomerfeest (25-8-57) gelanceerde oproep om 2500 nieuwe abonnees te winnen nog niet veel succes geboekt.

Naar verluidt zou oorspronkelijk gedacht zijn aan een extra oplage voor colportage doeleinden van 30.000 exemplaren dezer vrijdagkrant. Hiervan zouden er in het bolwerk Amsterdam dan 15 à 20.000 moeten worden uitgevent. De rest had de colportage in de andere CPN-districten moeten slijten. De werkelijke oplage zal waarschijnlijk belangrijk lager zijn.

Dag van de Pers.

De vooral ook met het oog op de a.s. verkiezingen voor de CPN zo belangrijke colportage moest goed worden ingezet. De partijleiding had derhalve maatregelen genomen om een gunstige start te verzekeren op vrijdag 1 november 1957. Deze datum is tot "Dag van de Pers" verklaard. Aan de massale colportage zou van hoog tot laag, door partijbestuurders en gewone werkers, worden deelgenomen.

Ter aanmoediging van de colportage en de abonneewerving is de afdelingen voor elke verkochte krant 5 cent provisie toegezegd.

De colportagekrant zal in Amsterdam 15 cent kosten en elders een dubbeltje. Voorheen bedroeg de prijs van colportagenummers 5 cent per exemplaar.

Volgens sommige partijleden zouden de kosten van het project van de vergrote vrijdagkrant eerst bij een omzet van 10.000 colportagenummers gedekt zijn. Deze omzet zal waarschijnlijk niet worden gehaald, zodat de partijleiding dan uit eigen middelen moet bijpassen.

* * *

De hulporganisaties.

Comité Nederland-DDR.

Na een periode van klaarblijkelijke inactiviteit heeft het Comité voor Culturele Betrekkingen tussen Nederland en de Duitse Democratische Republiek weer eens iets van zich laten horen. Tijdens een bijeenkomst op 19 september 1957 in het Stedelijk Museum te Amsterdam werden enige Oost-Duitse wetenschappelijke documentaire films vertoond. Spreker op deze avond was A.W.HORTZCHANSKY, directeur van het "Deutsche Zentralinstitut für Lehrmittel", die de werkwijze van deze instelling uiteen zette.

HORTZSCHANSKY vertoefde in Nederland als vertegenwoordiger van de DDR op het tezelfder tijd te Amsterdam gehouden "Internationale Congres voor Wetenschappelijke films".

Comité Nederland-Tsjechoslowakije.

Op 12 oktober 1957 werd te Naarden een gedenkteken onthuld ter ere van de Tsjechische paedagoog Comenius, die 300 jaar geleden een van zijn voornaamste werken opdroeg aan de Amsterdamse vroedschap. Het gedenkteken is een geschenk van de Tsjechoslowaakse regering. Een culturele delegatie uit Praag onder leiding van de eerste vice-minister van Onderwijs en Cultuur, MUCHA, was bij de onthulling aanwezig. Deze plechtigheid werd opgeluisterd door een voor dit doel naar Nederland gekomen Tsjechisch zangkoor. Een dag later gaf dit koor een concert in Amsterdam. Deze uitvoering was georganiseerd door de Bond van Amsterdamse Zangverenigingen, op verzoek en onder auspiciën van het Comité Culturele Betrekkingen Nederland - Tsjechoslowakije.

Vrouwenbeweging.

In de afgelopen verslagperiode vertoonde de NVB een toenemende activiteit. Begin september besprak de hoofdbestuursvergadering het scholings-programma voor de komende winter. In enige plaatsen wil men landelijke studiedagen gaan houden o.a. over actuele onderwerpen. De bedoeling van deze dagen is de werfkracht van de organisatie en het politieke bewustzijn van de leden te vergroten, alsmede de onderlinge band te versterken.

In de komende maanden zullen resp. de acties voor het verbod van de atoombom, voor de ontwapening en voor de rechten van de vrouw de bijzondere aandacht hebben.

Gedurende de eerste weken van oktober j.l. werden diverse gewestelijke contactdagen gehouden waar de voorbereidselen werden getroffen voor de landelijke conferentie, die op 14 oktober j.l. in Amsterdam plaats vond. Daar gaf de algemeen secretaresse van de NVB, Annie van OMMEREN-AVERINK (28-5-1913) een uiteenzetting over het komende winterprogramma van de organisatie. Het voorgestelde plan is, volgens deze spreekster een middel om de ontwikkeling van de vrouw te vergroten en haar zo tot grotere activiteit te brengen in de strijd voor de vrede en voor betere levensomstandigheden. De NVB-leden moesten voortgaan met hun pogingen om de publieke opinie te beïnvloeden en dienden zich vooral tot de socialistische vrouwen te richten, om deze tot medewerking aan het wijzigen van de regeringskoers te bewegen.

Na bespreking van de bestedingsbeperking en de gevolgen daarvan voor de Nederlandse vrouwen, richtte de conferentie een schrijven aan de regering en aan de leden van de Staten Generaal. Hierin wordt aangedrongen op: loonsverhoging en prijzenstop; vermindering van bewapening; verkorting van de dienstdtijd; verzwaring van de belasting op grote ondernemerswinsten.

Vredesbeweging.

De communistische Wereldvredesbeweging blijft - door het Kremlin geïnspireerd - met het grootst mogelijke élan een internationaal accoord inzake de stopzetting van de proefnemingen met kernwapens bepleiten. Dit onderwerp vormde het hoofdmotief van de niet aangekondigde zitting, die het op de conferentie van Colombo in juni van dit jaar gekozen Uitvoerend Comité van de Wereldvredesraad van 25 tot 29 september j.l. in Lausanne hield. Ook de internationale spanning en de taak van de Wereldvredesraad om deze te verminderen maakten deel uit van het besprokene. Kennelijk voortvloeiende uit het overleg te Lausanne. maar zonder te verwijzen naar deze zitting, publiceerde het Franse partijblad "L'Humanité" op 2 oktober 1957 een "appèl op de publieke opinie", uitgaande van het Uitvoerend

Comité van de WVR.

Onder verwijzing naar de recente politieke ontwikkelingen in het Midden-Oosten wordt in de oproep allereerst betoogd, dat de internationale politieke situatie opnieuw is verslechterd. Verder keert het Uitvoerend Comité zich in de verklaring fel tegen de van westerse zijde weleens geponeerde gedachte, dat een atoomoorlog geografisch beperkt kan blijven door het gebruik van zogenaamde tactische atcomwapens. Onder de druk der publieke opinie, zo wordt in het communiqué betoogd, kan en moet aan de propaganda in deze richting een halt worden toegeroepen.

De WVR blijkt voorts van mening te zijn, dat binnen het raam van de Verenigde Naties de onmiddellijke stopzetting van de kernproeven en een - wellicht beperkt - accoord inzake de internationale ontwapening bereikbaar zijn.

Hoe belangrijk de Sowjet-Unie ook zelf de internationale actie tegen de proefnemingen met en het gebruik van atoom- en waterstofwapens momenteel acht, kan blijken uit de oproep, die een vijftigtal medici uit de USSR blijkens de "Prawda" van 22 september '57 tot hun collega's in de gehele wereld heeft gericht. Daarin wordt herinnerd aan de verklaring van 12-8-1957 afkomstig van een groep van 200 Sowjet-geleerden, die bestemd was voor hun vakgenoten in de gehele wereld. Deze werden daarin opgeroepen om met alle kracht te streven naar het verbod van de atoombom. Verder werd in dat appèl - evenals thans in dat der medici - het denkbeeld tot het houden van een internationale wetenschappelijke conferentie over deze materie gesteund.

De Sowjet-medici wijzen in hun oproep op hun beurt op het gevaar dat radio-actieve straling voor de gezondheid der mensheid oplevert. Zij keren zich daarom tegen de gewraakte proefnemingen en verklaren slechts één oorlog te erkennen, n.l. "de oorlog tegen ziekten en de oorzaken, die deze ziekten verwekken".

In navolging van de actie dezer medici heeft ook een groep van circa 40 Sowjet-Russische architecten een oproep gelanceerd, gericht "aan alle architecten ter wereld". De tekst hiervan werd - evenals die van de oproep der medici - gepubliceerd in het informatiebulletin van de Russische Ambassade in Nederland dd. 1 oktober '57.

- Blijkens -

Blijkens het communiqué worden de architecten "van alle landen en volken" opgeroepen hun stem te voegen bij de eis van anderen tot het "onmiddellijk en onvoorwaardelijk stopzetten van kernproeven en kernexplosies, opdat in de naaste toekomst een volledig verbod van kernwapens wordt bereikt".

Nog steeds is niets gebleken van een hervatten van de tegen de atoombom gerichte handtekeningenactie, uitgaande van de Nederlandse Vredesraad of van de Amsterdamse arts K.MAY (zie vorig M.O). De handtekeningenactie van de NVR zou in het afgelopen jaar weinig succes hebben opgeleverd, naar de mening van toonaangevende kringen van deze Raad.

Jeugdbeweging.

Bij de bespreking van de ANJV-plannen voor de komende winter werd in het vorige maandoverzicht o.m. de actie voor verkorting van de militaire dienstdienst genoemd.

Tijdens de op 28 en 29 september j.l. in Amsterdam gehouden ANJV-districtsconferentie is evenwel gebleken, dat de verbondsleiding een algehele verbetering van het zogenaamde "militaire werk" nastreeft. Men zou met name ontevreden zijn over het gebrek aan activiteit, dat de ANJV-leden gedurende hun verblijf in militaire dienst aan de dag leggen. Zo verklaarde het ANJV-hoofdbestuurslid R.J.WALRAVEN (voorzitter van het district Amsterdam), dat het districtsbestuur ontevreden is, omdat de leden in militaire dienst te weinig propaganda maken onder hun mede-soldaten en onvoldoende contact onderhouden met het bestuur. Vooral tengevolge van dit laatste manco zou de ANJV-leiding onvoldoende op de hoogte zijn van de situaties en ontwikkelingen, ontstaan in de militaire dienst.

WALRAVEN adviseerde, dat de ANJV-ers gedurende hun militaire dienstdienst de leiding van het Verbond schriftelijk op de hoogte zouden houden van hun wederwaardigheden, ook al leken die nog zo betekenisloos. In dit verband verzocht het Amsterdamse districtsbestuurslid J.C.DUPPEN de afgevaardigden om de namen, legernummers, onderdelen etc. van de ANJV-leden in militaire dienst op te geven aan het bestuur.

De opzet zal waarschijnlijk zijn om de algemene propaganda in woord en geschrift doelmatiger te voeren. Een betere informatie over het militaire apparaat zou de leiding van het ANJV daarbij wel te stade komen.

Daarnaast beoogt het verbondsbestuur met de aanbevolen maatregelen vermoedelijk de directe propaganda-activiteit onder de militairen zelf met meer succes dan voorheen te bedrijven. Het beleid terzake is mogelijk mede afgestemd op een als noodzakelijk gesteld handhaven van de band tussen de betreffende ANJV-leden en hun organisatie tijdens hun maandenlange verblijf onder de wapenen. Zodoende zou men de ANJV-ers in politiek opzicht "van vreemde smetten" willen vrijwaren. In verband met dit laatste onthulde het districtsbestuur het plan om gedurende de weekends contact met de betrokken leden- militairen op te nemen.

Voorshands valt nog te bezien in hoeverre de verschillende ANJV-afdelingen de besproken, centrale aanbevelingen ter harte zullen nemen en in hoeverre de onder dienst zijnde verbondsleden hun individuele medewerking zullen verlenen aan het verbeteren van het "militaire werk" van het ANJV. De ervaring, in het verleden bij de tenuitvoerlegging van dergelijke plannen opgedaan, noopt in elk geval tot groot voorbehoud.

* * *

Vakbeweging.

Het 4e WVV-congres.

Spoetnik boven Leipzig.

Het 4e. congres van het Wereldvakverbond (4-15 oktober 1957) heeft in het teken van de Sowjet-Russische aardsatelliet gestaan. Het bericht over het afschieten van de kunstmaan op 4 oktober 1957 viel samen met de eerste zittingsdag van het congres. "Neues Deutschland" (orgaan van de SED, de Oost-Duitse communistische partij) plaatste het grote nieuws tussen het verslag van de opening van het congres. De Sowjet-Rus V. GRISHIN, vice-voorzitter van het WVV, sprak het congres op de tweede zittingsdag toe. Toen hij er melding van maakte dat de Sowjet-Unie als eerste een aardsatelliet had gelanceerd, hievende afgevaardigden, volgens radioberichten uit Leipzig, een stormachtig gejuich aan. De voorzitter van het congres, G. di VITTORIO, zeide in een toespraak op 9 oktober, dat de kunstmaan getoond had tot welke prestaties het socialisme in staat is.

In een der laatste zittingen kreeg het congres de "Sieges-signale" zelf te horen. "Neues Deutschland" van 12 oktober doet daarvan als volgt verslag:

"Minutenlang heerste een diep stilzwijgen in de congreszaal, toen de gedelegeerden luisterden naar de signalen van de Sowjet-aardsatelliet, die op een geluidsband waren opgenomen en door luidsprekers werden uitgezonden. Nauwelijks was het laatste sein verstemd of de grote zaal werd van een onbeschrijfelijk gejubel vervuld. De afgevaardigden van de internationale arbeidersklasse verhieven zich spontaan van hun zitplaatsen. Minutenlang kwam er geen einde aan de ovaties waarmee de top-prestatie van de Sowjet-wetenschap enthousiast gehuldigd werd. Een prestatie waardoor het vertrouwen van de arbeiders der hele wereld in de superioriteit van het socialistische stelsel ten opzichte van het kapitalistische nog is versterkt".

In zijn slotwoord liet de algemeen secretaris van het WVV, Louis SAILLANT, niet na er op te wijzen, dat zich onder de geleerden, die de kunstmaan schiepen, ongetwijfeld leden van het WVV zouden bevinden.

Instrument van buitenlandse politiek der USSR.

Heeft de Spoetnik het grootste deel van de geestdrift opgeëist, zo heeft het WVV-congres nog diverse malen tumultueuze betuigingen van instemming en eensgezindheid gegeven bij de behandeling van actuele, de internationale verhoudingen rakende kwesties. Er ging geen dag voorbij of het congres demonstreerde ten gunste van de buitenlandse politiek der Sowjet-Unie. De volgende samenvatting geeft hiervan een indruk:

Een vertegenwoordiger van de Hongaarse vakbeweging had het congres medegedeeld dat de tijd van beproeving voor zijn land nu voorbij was. Hij kreeg een ovatie van de zaal en een broederlijke omhelzing van DI VITTORIO en SAILLANT.

Op 9 oktober onderbrak de voorzitter een debat om aan te kondigen dat arbeiders in Noorwegen hadden gedemonstreerd tegen het voorgenomen bezoek van generaal SPEIDEL aan Oslo. De congresgangers gingen staan en ettelijke minuten achtereen schreeuwden zij in koor: "Weg met Speidel".

Een Syriër had verklaard, dat zijn vaderland onafhankelijk was en het zou blijven. De zaal reageerde hierop met donderende bijval. (De Syrische kwestie werd ook door meerdere andere sprekers voor het voetlicht gebracht. De delegatie van Syrië bestond uit niet minder dan 25 man, een onevenredig hoog aantal ten opzichte van de afgevaardigden uit andere kleine landen).

Vanzelfsprekend kwam ook de kwestie Algerije meermalen op het tapijt en werd jegens de Algerijnse delegatie vele malen solidariteit betuigd. (In een resolutie werd de oprichting van een vakbondscomité voor de solidariteit met de Algerijnse arbeiders aangekondigd).

De Indonesische vakbondsbestuurder NUONO dankte het WVV voor zijn steun in de strijd ter bevrijding van West-Irian (Op 14 oktober nam het congres een resolutie aan, waarin het "de eis van het Indonesische volk tot ontruiming van Nieuw-Guinea door de Nederlandse imperialisten" ondersteunt).

Overigens aanvaardde het congres nog resoluties inzake Goa, Cyprus, Korea en Zuid-Afrika.

Delegatie der Eenheidsvakcentrale.

De EVC-delegatie naar het WVV-congres te Leipzig bestond uit 12 man. Leden waren:

1. R. SMID (Alg. penningmeester der EVC), delegatieleider;
2. W. HARTOG (ABWB);
3. A. N. VAN DEN BROEK (De Metaal);
4. J. VAN DE WARDT (ABT);
5. J. TELEGRAAF (Chevofa);
6. Annie VERPLAK (ATEK);
7. H. SCHUUR (BLZ); en
8. G. GROOT ROESSINK (BNOP).

Als waarnemers gingen mee: H. A. LINDEMAN, voorzitter van de kleine communistisch georiënteerde PTT-vakbond "Ons Belang"; A. VAN RIJKOM, redacteur van het EVC-orgaan "Werkend Nederland", en W. R. MUCHALL (ANBZ), de laatste waarschijnlijk op eigen verzoek en op eigen kosten.

Als tolk fungeerde de hoofdbestuurder van de ANBZ, C. VAN HATTEM.

Overeenkomstig de welhaast uitsluitend propagandistische opzet van het 4e WVV-congres. is de EVC-leiding oorspronkelijk uitgegaan van het plan de delegatie voor bijna de helft uit niet-EVC'ers samen te stellen.

De delegatie diende een gemeenschappelijk standpunt in te nemen, zodat buitenstaanders niet de kans zouden krijgen afwijkende meningen naar voren te brengen, aldus was daarbij van EVC-zijde gesteld.

De uiteindelijke keuze van de EVC-gedelegeerden naar Leipzig toont afdoende aan, dat de aanvankelijke opzet niet gerealiseerd kon worden.

Fictie.

Op het WVV-congres heeft het geenszins aan eenstemmigheid ontbroken. De leiding van het WVV is er kennelijk voortdurend op uit de fictie te handhaven als zou iedereen welkom zijn en vrijuit kunnen spreken. Een wijziging van de WVV-statuten heeft dit i.m. aangetoond. Deze behelst dat de congressen van het WVV open staan voor alle vakorganisaties, zonder dat hieruit verplichtingen tegenover het WVV

voortvloeden.

In het koor der woordvoerders - circa 130 in totaal - viel slechts één spreker uit de toon, n.l. de Italiaan Fernando SANTI. Hij verklaarde het standpunt van het WVV tegenover Hongarije niet geheel te kunnen onderschrijven. Voorts meende hij, in tegenstelling tot vorige sprekers, dat de Euromarkt voor de arbeiders ook wel positieve kanten had.

Uit de verslagen van radio-Leipzig valt af te leiden, dat onmiddellijk na dit betoog "grof geschut" in het veld werd gebracht: Benoit FRACHON, secretaris van de CGT, kenschetste de Euromarkt als uitzuigerij van de arbeiders ten bate van de oorlogsvorbereiding.

In zijn samenvatting tegen het eind van het congres legde SAILLANT er niettemin nog eens de nadruk op, dat ieders mening hier tot zijn recht had kunnen komen. Als voorbeeld daarvan noemde hij het geval SANTI. Een ander exempel had hij trouwens moeilijk kunnen geven.

Uitbouw van de propaganda.

De Sowjet-Rus V. BEREZIN, secretaris van het WVV, sprak over verbetering van de propaganda-methoden. De publicaties van het WVV dienen z.i. overal ter wereld onder de arbeiders verspreid te worden.

Reeds in het september-nummer van het WVV-maandblad had genoemde BEREZIN een hoofdartikel geschreven, waarin hij aankondigde wat het executief comité van het WVV-congres verwachtte.

In de zitting van 9 oktober werd inmiddels een WVV-commissie voor de propaganda ingesteld, bestaande uit 16 leden, met BEREZIN als voorzitter.

Enkele cijfers.

Het aantal deelnemers aan het congres bedroeg 806, van wie 95 vrouwen. Meer dan een derde der aanwezigen (309) bestond uit "waarnemers", o.m. afkomstig uit Joegoslavië, Japan, Syrië, Egypte, Cyprus, Algerië, Brazilië en Indonesië.

De deelnemers zouden, naar de leiding van het congres verzekerde, 105 miljoen arbeiders uit 180 landen vertegenwoordigen, van wie 13 miljoen niet bij het WVV aangesloten. De aanhang zou derhalve na het vorige congres (Wenen 1953) aanzienlijk gestegen zijn. Destijds werd gerept van 82 miljoen bij het WVV aangeslotenen. Het staat evenwel vast dat het West-Europese continent (Italië, Frankrijk, Nederland) in de sindsdien verstreken jaren belangrijk is teruggelopen.

Bestuurs verkiezing.

Op de dag vóór de sluiting koos het WVV-congres het bestuur voor de volgende 4-jarige periode te weten: een nieuwe algemene raad (147 gewone en plv. leden) en een nieuw executief comité (67 leden, met inbegrip van plaatsvervangers). De algemeen secretaris van de EVC, B. BRANDSEN, werd herkozen als een der vice-presidenten, hoewel hij sedert 1955 niet meer in het bezit is van een paspoort. Ondanks zijn afwezigheid kwam zijn naam toch voor onder die der leden van het congres-presidium.

In de financiële contrôle-commissie werden een Hongaar, een Sowjet-Rus en de Nederlander R. SMID gekozen. De laatste trad tijdens een der zittingen ook als rapporteur van de financiële contrôle-commissie van het WVV op.

De pas verkozen algemene raad benoemde L. SAILLANT opnieuw tot algemeen secretaris van het WVV.

G. DI VITTORIO werd door het executief comité weer als voorzitter aangesteld.*)

Besluiten.

Het congres verleende zijn goedkeuring aan een oproep, bestemd voor alle niet bij het WVV aangesloten vakbonden, om op basis van een internationaal minimum-program tot eenheid van actie te komen.

Voorts werden brieven gezonden aan de voorzitter van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties en aan de Secretaris-Generaal (over ontwapening) alsmede aan de Directeur van het Internationaal Arbeids Bureau te Genève (over sociaal-economische problemen).

Zoals vermeld aanvaardde het congres een aantal resoluties van internationaal-politieke aard.

Ook werden nog resoluties opgesteld resp. over de duur van werktijden en inzake de eisen van de werkende vrouw.

Dergelijke desiderata van het Wereldvakverbond hebben, zoals het verleden heeft geleerd nimmer betrekking op landen onder communistisch regiem, waar de overgrote meerderheid van de WVV-aanhang woont.

Conclusie.

Het Wereldvakverbond heeft op dit 4e congres wederom zijn activiteit geconcentreerd op de propaganda voor één internationale, door Moskou geleide vakbeweging. De voorzitter van het congres, G. DI VITTORIO en meerdere sprekers na hem, hebben op het congres hun trouw betuigd aan de beginselen van het proletarisch internationalisme, een wel zeer doctrinair communistisch geluid.

*) Op 2-11-57 is Giuseppe Di VITTORIO te Lecco (N.-Italië) plotseling overleden. Hij is 65 jaar geworden. VITTORIO was algemeen secretaris van het Italiaanse vakverbond - CGIL - en sedert februari 1949 president van het Wereldvakverbond - WVV.

HOOFDSTUK III - ACTIVITEITEN VAN INDONESIËRS, SURINAMERS, CHINEZEN, enz.

Confererende studenten.

De Indonesische studentenvereniging "Persatuan Peladjar Indonesia" (P.P.I.) te Amsterdam organiseerde een wetenschappelijke conferentie te Woudschoten, waaraan vijfenveertig personen deelnamen. De conferentie duurde enkele dagen en verschillende sprekers brachten prae-adviezen uit. De inleiding van één hunner (een Nederlander) was in feite een stuk propaganda voor het communisme. Vrijwel alle andere aanwezigen, merendeels Indonesiërs, keerden zich echter tegen zijn conclusie, dat er in Indonesië een over dictatoriale macht beschikkende eenheidspartij moest komen van communisten, socialisten en nationalistten.

Little Rock-reacties.

In de Surinaamse vereniging "Wie Eegie Sanie" is belangstelling geconstateerd voor het gebeurde te Little Rock. Met het oog op de aldaar plaats gehad hebbende ongeregeldeheden - verzet tegen het volgen van lessen door negerkinderen aan een onderwijsinrichting voor blanken - zou de vereniging "Ons Suriname" een desbetreffende openbare vergadering willen beleggen.

"Nationale Raad".

Ir. MANUSAMA, leider van de zgn. R.M.S.-regering te Rotterdam tracht in de Ambonese samenleving hier te lande wat leven te brengen door de oprichting van een "Nationale Raad".

Tijdens een te Utrecht gehouden bijeenkomst met afgevaardigden der verschillende in ons land bestaande Ambonese organisaties was daartoe besloten.

Twee der Ambonese groeperingen, namelijk de groep C.R.A.M.S. onder leiding van POLHAUPESSY, en de "Bond van oud-K.N.I.L. militairen op weg naar huis" (woonoord Lunetten) houden zich echter afzijdig. Deze eerder vermelde bond geeft een eigen blaadje "Suara Mimbar" uit, dat geredigeerd wordt door zijn oprichter, de Ambonees NANLOHY te Rotterdam.

Zoals bekend ontvangt de Vertegenwoordiging van de Chinese Volksrepubliek voor propagandadoeleinden Chinese films, die regelmatig vertoond worden voor de Chinese gemeenschap in Nederland. Deze films blijken hun weg ook naar de CPN te vinden. Meerdere CPN-afdelingen, o.a. te Delft, Alkmaar en Den Haag, vertoonden ze tijdens hun bijeenkomsten. Ook vinden de films hun weg naar België, waar de vereniging "België-China" voor de vertoning zorg draagt.

Chinees blad in Nederland.

Sedert kort verschijnt een in Chinese karakters gestencild "Mededelingenblad". Twee te Amsterdam wonende Chinezen zijn voor deze uitgave verantwoordelijk. Het is echter de Chinese Vertegenwoordiging in Den Haag die hen daartoe heeft aangespoord en die de uitgave stimuleert. Er wordt propaganda voor de Chinese Volksrepubliek in dit blaadje gemaakt.

* * *

Stakingen overzicht in oktober 1957.

<u>Bedrijf</u>	<u>Aanleiding</u>	<u>Inmenging Vakbonden</u>	<u>Resultaat</u>	V o l g n o
NV Hartog's Vleeswarenfabrieken te Oss.	Invoering nieuw tarief	KAB-bond "St.Joris" bemiddelde.	Geen.	1.
NV Kon. Oldenzaalse Stoomweverij, v/h J.H. Molkenboer Jr., te Oldenzaal.	Weigering enkele wevers om 16 weefgetouwen te bedienen.	CNV, KAB en NVV bemiddelde.	Eisen ten dele ingewilligd.	2.

[illegible]

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
2 november '57	4e congres ABHM	Amsterdam	EVC
December '57	6e congres OPSJ	?	OPSJ
1958	Intern. conf. VVI- Textiel en Kleding WVV.	?	WVV
Begin 1958	3e congres FIR	?	FIR
Voorjaar 1958	4e Wereldvrouwencongres	?	IDVF
Voorjaar 1958	Europese jeugdconferentie ? inzake de Duitse eenheid.		WFDJ
5,6,7 april '58	7e congres ANJV.	?	ANJV
* juni. 1958	Wereldvredescongres	?	WVR
Juli. '58	Congres vakbondsjeugd Praag WVV.		WVV

* = nieuw c.q. aangevuld.